

Nr 2.

Ankom till riksdagens kausli den 14 mars 1933 kl. 5 e. m.

Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 2, i anledning av väckt motion angående åtgärder till motarbetande av den antireligiösa propagandan m. m.

I en inom riksdagens andra kammare väckt, till dess första tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 375, har herr *Pehrsson* i Göteborg *m. fl.* hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa en allsidig undersökning, huruvida och på vad sätt den antireligiösa propagandan i vårt land, särskilt bland barn och ungdom, samt andra i samma riktning verkande företeelser måtte kunna motarbetas och förhindras, samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill denna utredning kunde föranleda.

I fråga om motiven får utskottet hänvisa till motionen.

Beträffande åter själva sakfrågan vill *utskottet* anföra följande.

I den mån en förråande propaganda mot de religiösa livsvärdena förekommer i vårt land, är givetvis en sådan företeelse att beklaga och förtjänt av uppmärksamhet från statsmakternas sida ur den allmänna kulturvårdens synpunkt.

Det förhåller sig dock så, att den propaganda, som bedrivs av den kommunistiska pionjärrörelsen, vilken särskilt framhållits av motionärerna, uppträder mera sporadiskt och lokalt. Detta tyder på att vår folkkultur har tillräcklig livskraft för att motstå denna yttring av okultur.

Att söka bekämpa den med censur och straffåtgärder skulle säkert visa sig resultatlöst. Det skulle skapa en aktualitet kring rörelsen i fråga, som lätt kunde bli densamma till gagn i dess propagandaverksamhet. När det ifrågasättes straffåtgärder mot den antireligiösa propagandan över huvud taget, får man icke förbise, att uppfattningarna om vad som är att betrakta såsom neddragande på de religiösa livsvärdena äro skiljaktiga inom de religiösa kretsarna själva. Meningsbrytningarna kring en av motionärerna antydd teaterpjäs äro i det hänseendet belysande.

Åsiktsbildningens, den gestaltande konstens och religionens områden äro alltför ömtåliga för ett förfaringssätt sådant som motionärerna åsyfta. Det skulle lätt förkväva och förstöra mera än det förmår skydda och upprätthålla.

Det missförhållande, som det här är fråga om, måste man nog söka att komma till rätta med efter mera positiva linjer. Det är först och sist fråga om en god kulturvård i vidsträcktaste bemärkelse av vårt folk och särskilt vår ungdom. I ett sådant kulturvårdande värv har en vidsynt kristendoms-

förkunnelse, ett upplyst skolväsende, en vederhäftig press och skiftande samhällseliga välfärdsåtgärder en uppgift att fylla, som icke kan övertagas av rent fiskala åtgärder. De katastrofer, som gått över vår tids människor och kultur genom världskriget och efterföljande ekonomiska kriser, ha brutit ned mycket och framkallat en andlig och materiell kris, som icke är utan sitt sammanhang med de företeelser, som motionärerna velat rikta sig emot.

Av anförda skäl anser sig utskottet böra hemställa,

att förevarande motion icke må till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 mars 1933.

På utskottets vägnar:

GUST. MOSESSON.

Närvarande: herrar *Mosesson* och *Erlander*, fru *Gillner-Ringenson*, herrar *Nyblom*, *Cruse*, *Hagberg* i Malmö, *Bergström* i Hälsingborg, *Olsson* i Staxäng, *Jacobsson* i Mjölby och *Mårtensson*.

Reservation

av herrar *Olsson* i Staxäng, *Hagberg* i Malmö, *Jacobsson* i Mjölby samt *Nyblom* i Hudiksvall, vilka ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

I likhet med motionärerna beaktar utskottet till fullo den allvarliga innebörden av de samhällsföreteelser, mot vilka motionärerna vända sig. Den organiserade propaganda, som här utan skrupler bedrivs, siktar mot för vårt folk sedan sekler tillbaka väsentliga livsvärden. Icke minst genom att denna kulturförödande propaganda målmedvetet söker träffa barnen och det uppväxande släktet, synes ofrånkomligt, att en undersökning verkställas, huruvida och på vad sätt densamma måtte kunna från samhällets sida motarbetas eller förhindras. Att densamma ock står i motsats till de principer, varpå vår folkundervisning är grundad, synes givet. Slutligen lär även omsorgen om en god demokratisk ordning och hänsynen till allmänt samhällslugn väl kunna motivera en utredningsåtgärd som den av motionärerna ifrågasatta.

Med hänsyn till vad utskottet sålunda anfört tillåter sig utskottet hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa en allsidig undersökning, huruvida och på vad sätt den antireligiösa och kulturförödande propagandan i vårt land, särskilt bland barn och ungdom, må kunna motarbetas och förhindras, samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill denna utredning kan föranleda.